

Hiányjel és bevásárlás

...A teraszon ültem, reggeli verőfényben (előttem a Balaton, hátam mögött: ami elmúlt, meg mindenféle más), sült keszeget falatoztam háromfelét, vöröszárnyú, dévér-, valamint éva-keszeget — ilyen is van; maga Herman Ott nevezte el eképp, bár a halászok csak úgy hívják, hogy szilvaorrú —, fölé meg bort ittam, mely nem boglári, s nem is tihanyi, tehát badacsonyi sem, nem piros és nem fehér, hanem enyhén rózsaszínű, fajtája nincs, nem egyes, de általános, szépséges és jóságos... A pulzáló világegyetem egyre tárgult, kéken áradt a Balaton, szétfolyt a négy égtáj felé, vízben álltak az „elit”-negyed diszkrét palotái. A Nap kelt, nem rezzent, lángban állt a nyárfák csúcsa, harmattá vált a dér a fűvön. Ajtaja-ablaka kitarva a háznak, hosszú volt a tél és karkai, elhasználta a levegő önmagát októbertől áprilisig. Póknak hálójára feszül, közepén ül a pók, ígét mormol a rontás ellen, mely sajátja. Fények járnak a házban, átítják a levegőt, mint szalonnát az olcsó fűszerek; illan a pára, a hideg csökken, nő a meleg. Hámlik a penész a falról, vízfoltok tűnnek, eltakarodnak az ászkák, a hely szelleme küszöb alá búj, nincs már szivárvány a fürdőszobában, a fény száraz és fehér. Zsúlyait a légben, befalaztak egy csokrot a kőművesek egykor, csoda-e hát, ha időnként könny csorran a falból, szempillafesték és női zokogás?

Szép ez a reggel. Seholy ember, gépy sem zúg, hétköznek napja van, tavaszi csend. Kihalt még az „elit”-negyed, ilyenkor, tavaszon. A szomszéd ugyan, Varánusz bácsi, itt járt tegnap délután, de amint meglátta a vízfoltokat a tűzfalon, összezsápta a kezét, be a kocsiajtót (Opel, a forrás: ZIMMER FREI) s vissza a pesti lakóterbe. Hát kell ennél több? A táj pannón, kelta korszok a szántásban, bennük aranyfény és a népvándorlás. Kún-magyar a helyi lakosság, szentkori, pásztori. Dereglye és gőzhajó, gróf Széchenyi, ménes Szántódpusztán, Lovakrú. Nyelvújítás, Himfy, háza Szegedy Róziának. Niklai remete, görög szegénység, Dani uraság. Eötvös Károly, a joviális, Túl-a-Duna, kőd a jégen. Cholnoky, és Lóczy Lajos, víz- és talajminták. Garda, azaz kardkeszeg, kék mezőben halpusztulás, üres víz és teli háló, hej halászok, halászok. Siófok: ősfenyves, Vashegy: híjaras. Tőzegláp, lidérc, vízenyős rétek, hasznosító a Háború és Béke Tsz. Időjárás és vízállás, mag hó alatt, „mert különben betakar-lak, mint magot a hó”. Fűred, nyárfák, motoros fűrés, Fonyód, szépség és halott királynő. Castello, Keszthely, Festetics Tasziló, a mogorva. Végül Boglár: a szemhatár, s a végtelen nagy, kékséges víz.

Mi kell még? Völgy mélyén hegytető, víznek rohant kecskék körme. Szavak és -szerkezetek, foné- és morfémák. (— Mintha könyvből olvasnád, úgy beszélsz — mondta Éva Mari, a copfos, „igen”, gondoltam, „hiszen hazudok”). Ördög, falra festve, saját alkotás, a fölhasznált anyagok: két téglát falfesték, tíz üveg „Holló” tus, fél fényév holdsugár, Krizsafa fia György látomásai. Kénköszag, salétrom, dörgés és villámlás. Eső után köpönyeg. Filmszakadás, földindulás, oka a beszívás, cél: a kijózanodás, tehát vízimentős, ki vízbe fúlt. Föld körül keringő napsugár, a végtelenbe küldött sürgöny, a felhők közt pedig riadtan gágogó angyalok.

...Ültem tehát a verőfényben, gondolkodva, hogyan jutottam, hogyan juthattam e mélypontra. (Ultraparadox fázis, lásd Az emberi test c. munkát, I–II. kötet, 1–1274. p.) A válasz pedig... Ha beszéltek hozzám (nekem), nem figyeltem, saját felelettemmel voltam elfoglalva. Idős és tapasztalt emberek igazságai mentek egyik fülemben be, s mindkettőn ki, pl.: nagy ember lesznek, nagy író, mint Fekete István. Hevesi és R. Brautigan. Állandóan kételkedtem, még saját halhatatlanságomban sem hittem. Gyanakvó voltam, nem

bíztam a hazugokban, a hipokritát kigúnyoltam, saját eszközével győztem a demagóg fölött. Ha azt mondták: jobb ma egy tűzok, mint holnap egy veréb, csak nevettem, holott nincs a földön ennél nagyobb igazság. Nem olvastam el a falfirkálmányt (HÜJE AKI ELOLVAS-SA), tehát több fontos eseményről nem tájékozódottam. Meglehetősen sűrűn jártam a Harapós Kutyába, ami által kidobtam egy csomó pénzt az ablakon, íráskészégemet meg elittam. Egyébként is pusztuló agysejtjeim számát mesterségesen gyérítettem, egyenként cserkésztem be, lesből puffantottam le őket. Magányos voltam, az embereket elkerültem. Sok zenét hallgattam, hazudtam is néha tőle. Sportolás és mozgás helyett olvastam és gondolkodtam: a legnagyobb hibát, igen ezzel követtem el. Mi lesz velem, ha kitör a háború? Még egy tisztességes pofont sem tudok adni. (Gyerekeimet, ha lesznek, a könyvektől el fogom tiltani, lezavarom őket a térre, s ha verik őket a nagyobbak, elnézek a messzeségbe. Bátrak legyenek nekem, másokat túlélek, ne pedig majmok.) S a legnagyobb hibám: ki vagyok választva, igen, meg vagyok jelölve arra, hogy én adjam vissza az emberek hitét és életkedvét, ha elment nekik; erőt öntsek a gyávába, ki megkönnyebbülten észleli, éledő agresszivitással: lám-lám, hát nemcsak ő... Prófeta vagyok, tán a megváltó is, azt pedig fogadom, anyám életére esküszöm: harcolni fogok a prófétaság ellen, mint ama Jónás, az ötödik. Belőlem nem csinálnak bolondot. A sámánjelölt is tiltakozik, ha eljönnek érte amazok, hogy megtalálják fölös számú csontját. Ellenáll minden erejével, görres feszíti, szétszakad: hol a bal kezét kell visszahozni a fatetőről, hol a jobb lábát a hetedik határból. Ellenállok én is, nem leszek igásló. Hiába van tényleg a szeretet vonala: a hiányjel.

Ide jutottam hát: ülök a fényben, a tornác teraszán, háromféle halat eszem (termékeit az éjli horgászatnak), s bort iszom, mi rózsaszín. Előttöm Balaton, a kék, hátam megett mindaz, s a házfal, napsütötte. Ha embert látok, szemet hunyok. Vagy félrenézek. És eszembe jut még egy ok, egy igen fontos ok, mi kimaradt a fölöröslésből, ez pedig a kíváncsiság (szinonima: gyors

öregedés). Nagyon érdekelt pl. az élet. A magamé, s kiket ismerlek. És megtudtam, hogy semmi-ben sem különbözik az általános-hivatalos meghatározástól: (az élet) „az anyag mozgásának magasabb rendű, az élőlényekre jellemző formája. Ellentéte a halál”. Illetve Engels szerint „a felerjeszték létezési módja, egyfajta mozgás, melynek során mindenki elmehe oda, ahonnan előjött”. Érdekeltek a nők is; érdeklődésem kielégítése következtében rájöttem, hogy minden nő az, akivé hagyja magát tenni a férfiak által. Érdekelte továbbá a pokol, megjártam, mint Orpheusz, Oien lovag, Ludovicus Franrus, s kiderült, semmi-ben sem különbözik a régiek leírásától: rézüst fortyog, vigyorog az ördög, a kacaj sátni, fehér a lilium. A boszorkányok is érdekelték volna, de ők nincsenek... Végül pedig a tölem idegen, veszélyes, sodró ifjúság, így hát megtudtam: nem más, mint az eljövendő derűs, nyugodt, emlékező öregség.

...Ekkor aztán kiakadtam, mint sok minden. „tán csak nem leállt a gépezet?”, kérdezte Patti. csoporttársam a felsőoktatásban, ill. törzsvendég a Harapós Kutyában, „de”, mondtam, nem néztem senkire s elhagytam az említett helyiséget. Másnap vonatra ültem, irány a Balaton, azaz Boglár és a szemhatár, „elit”-negyed, ilyen utca, olyan szám, tornác a teraszon, műtőhöz, vízhez, a kezdethez s a véghez közel.

...Így volt. A kötelező bevásárlás (tej, kenyér, valami felvágott) eképp zajlott le: az eladóknál különféle hentesárúk, rúd szalámik, oldalasok, füstölt sonkák, liptói túró, franciasaláta, lyukacsos és köményes sajtok között állt, s nem más volt, mint...

„Igen, ez ugyanaz a lány, ki-vel tavaly nyáron a Hullám bár, meg egy TOLNI feliratú ajtó mögött...”, csakhogy azóta meghízott.

— Szelve kéri? — kérdezte a lány (a húsz deka felvágottira gondolt), szeme fáradt, gyűrű az ujján, feje bekötve (nyilván...) — Nem — feleltem —, egészben kérem.

„Alighanem”, mondtam magamnak, tömört szatyorral balagtam a ház felé (-ba), „alighanem mindent ezzel kellett volna kezdeni”.

FARKAS CSABA

KOPASZ MÁRTA METSZETE

JENEI GYULA

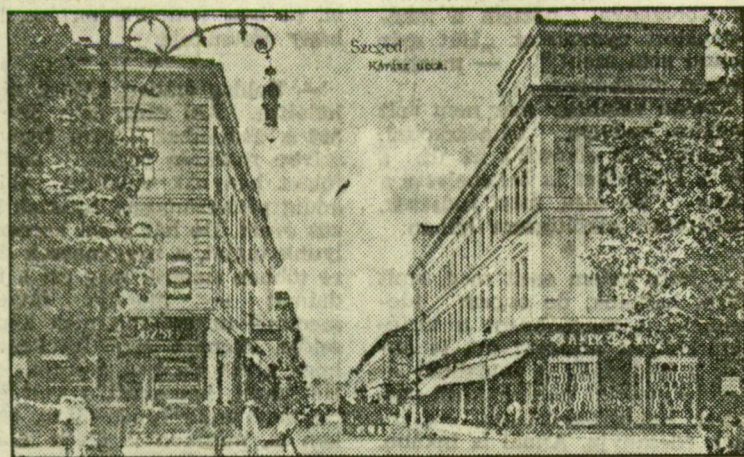
Behavaz az idő

Látod, már meg sem ismered a régi állomást, pedig gyerekkorodban a világot nyitotta meg neked, s végtelen, fényes sínjein hagyta szaladni csikó képzeted, csak mert behavazott a hatalmas idő!

Mondd, nem félsz, hogy egyszer saját apád és anyád nem ismer meg, s te sem ismered meg őket, s nem ismered meg kifacsart, boldog barátaidat, ahogy vasárnap délután, békésen isszák sörüket, s már csak néhány elmaradt lány emlékszik halványan rád, s arra, hogy nem is te, de valaki más csapta be őket?

Küldjön egy képet!

Most közölt fotóink Rác Jánosné (Csongrádi sgt. 98.) szíves-ségéből, képeslapgyűjteményéből jutottak el hozzánk. Valamennyi a század első évtizedében készült, ismert szegedi utcákról, terekről. Ugye, még ennyi év után is ismerősnek tűnnek a helyszínek?

